

Satversmes tiesa

Preses relīze

Lieta Nr. 2022-20-01

25.10.2023.

INFORMĀCIJA PAR LIETU Nr. 2022-20-01

“Par likuma “Par pagaidu papildu prasībām Saeimas deputātu un pašvaldības domju deputātu darbam” 2. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 96. pantam un 101. panta pirmajai daļai”

Satversmes tiesa 2023. gada 1. novembrī plkst. 10.00 izskatīs lietu Nr. 2022-20-01 “Par likuma “Par pagaidu papildu prasībām Saeimas deputātu un pašvaldības domju deputātu darbam” 2. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 96. pantam un 101. panta pirmajai daļai” tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos.

LIETAS DALĪBNIEKI

- Pieteikuma iesniedzēja: Jūlija Stepaņenko.
- Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu: Saeima.

APSTRĪDĒTĀ NORMA

Likuma “Par pagaidu papildu prasībām Saeimas deputātu un pašvaldības domju deputātu darbam” 2. pants līdz 2022. gada 1. aprīlim noteica, ka no 2021. gada 15. novembra Saeimas darbā ir tiesīgs piedalīties tikai tāds Saeimas deputāts, kurš šajā likumā noteiktajā kārtībā ir uzrādījis sadarbspējīgu Covid-19 sertifikātu, kas apliecina vakcinācijas vai pārslimošanas faktu, kā arī deputāts, kurš saņēmis klīniskās universitātes slimnīcas speciālista vai konsilija atzinumu par vakcinācijas atlikšanu uz noteiktu laiku un uzrādījis sadarbspējīgu sertifikātu par negatīvu veiktā testa rezultātu.

AUGSTĀKA JURIDISKA SPĒKA NORMAS

- Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 96. pants: “Ikvienam ir tiesības uz privātās dzīves, mājokļa un korespondences neaizskaramību.”
- Satversmes 101. panta pirmā daļa: “Ikvienam Latvijas pilsonim ir tiesības likumā paredzētajā veidā piedalīties valsts un pašvaldību darbībā, kā arī pildīt valsts dienestu.”

PIETEIKUMA IESNIEDZĒJAS APSVĒRUMI

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka viņai apstrīdētās normas dēļ no 2021. gada 15. novembra līdz 2022. gada 1. aprīlim bija liegta iespēja piedalīties Saeimas un Saeimas komisiju sēdēs. Tā kā Pieteikuma iesniedzējas spēja pildīt Saeimas deputātes pienākumus laikā, kad bija spēkā apstrīdētā norma, bijusi atkarīga no tā, vai viņa ir vakcinējusies pret Covid 19 infekcijas slimību, esot nesamērīgi ierobežotas Satversmes 101. panta pirmajā daļā ietvertās tiesības piedalīties valsts darbībā. Apstrīdētā norma nesamērīgi ierobežojusi arī viņai Satversmes 96. pantā ietvertās tiesības uz fizisko integritāti un izvēles brīvību jautājumos par savu ķermeni. Tāpat Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka Covid 19 tests būtu bijis tikpat līdzvērtīgs līdzeklis, lai sasniegtu ar apstrīdēto normu radīto pamattiesību ierobežojuma leģitīmo mērķi, kā vakcīna vai pārslimošana ar Covid-19 infekcijas slimību.

INSTITŪCIJAS, KAS IZDEVUSI APSTRĪDĒTO AKTU, – SAEIMAS – APSVĒRUMI

Saeima norāda, ka Pieteikuma iesniedzēja varēja izvēlēties nevakcinēties, bet, ņemot vērā viņas izvēles radīto slogu sabiedrībai, riskus un iespējamo kaitējumu apkārtējiem, kā arī izmaksas valstij un veselības aprūpes institūcijām, šī izvēle radīja sekas ar apstrīdēto normu noteiktā ierobežojuma veidā. Vakcinēšanās pienākuma noteikšana Latvijā esot bijusi nepieciešama, jo līdz apstrīdētās normas pieņemšanas brīdim īstenotie pasākumi neesot bijuši pietiekami efektīvi, lai ierobežotu Covid-19 infekcijas slimības izplatīšanos. Tāpat, Saeimas ieskatā, regulāra Covid-19 testu veikšana nebūtu bijis tikpat iedarbīgs līdzeklis kā vakcinācija pret Covid-19 infekcijas slimību vai šīs slimības pārslimošana.

PIEAICINĀTĀS PERSONAS

Personas vai to pārstāvji, kas jau sniegušas savu viedokli lietā: Tieslietu ministrija, Veselības ministrija, tiesībsargs, Slimību profilakses un kontroles centrs, *Dr. iur.* Jānis Pleps, *Dr. iur.* Karina Palkova un *Mg. iur.* Edgars Pastars.

Uz tiesas sēdi ar lietas dalībnieku piedalīšanos aicinātās personas vai to pārstāvji: Veselības ministrija, Slimību profilakses un kontroles centrs, 13. Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas vadītājs Juris Rancāns, Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas pulmonologs, invazīvās pneimonoloģijas kabineta vadītājs Ainārs Zariņš un Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes asociētā profesore, vadošā pētniece, *Dr. iur.*, *MD* Solvita Olsena.

TIESAS PROCESS

Lietas Nr. 2022-20-01 izskatīšana tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos tiks uzsākta 2023. gada 1. novembrī. Tiesas sēde notiks klātienē.

Tiesas sēdes laikā lietas dalībnieki izklāsta lietas faktiskos apstākļus un juridisko pamatojumu, tiek uzklašītas pieaicinātās personas, tad seko tiesas debātes un replikas. Tiesas sēde beidzas ar tiesas sēdes priekšsēdētāja paziņojumu par to, kad tiks pasludināts spriedums. Nolēmumu pieņem ne vēlāk kā 30 dienas pēc pēdējās tiesas sēdes.